

ROHEPÖÖRDED SINISES TÖÖSTUSES

RAHASTUSMEETMED MERETÖÖSTUSELE

Helen Sulg, KIK arengu- ja koostöökoja juht

24.09.2021

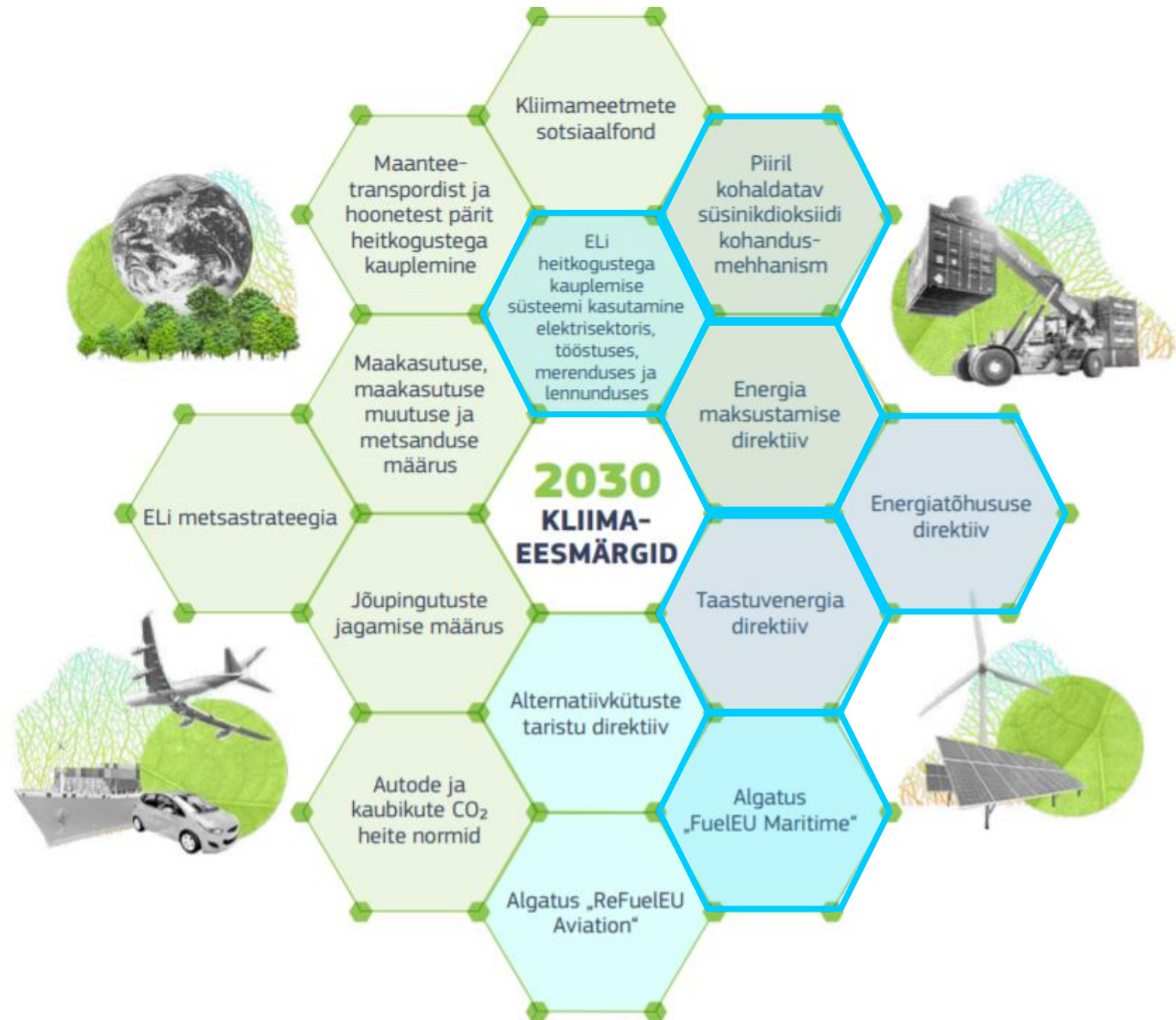
Homse hoidjad

1. Taust

2. Varasemad projektid ja koostöö

3. Tulevased meetmed ja võimalused

Rohepööre sinises tööstuses

Rohepööre sinises tööstuses

Homse hoidjad

https://ec.europa.eu/info/publications/delivering-european-green-deal_et

Sinimajandus tähenduste rohkuses

EL: kõik ookeanide, merede ja rannikualadega seotud tööstusharud ja sektorid **merel** (nt laevandus, kalandus ja vesiviljelus, energiatootmine) ja **maismaal** (sadamad, laevatehased, rannikutaristud)

Sinimajandus tähenduste rohkuses

Gunter Pauli, 2009: looduse toimimisest inspireeritud tehnoloogiate ja ärimudelite rakendamine majanduses, mis võimaldab katta inimeste põhivajadusi kohapeal olemasolevate ressursside abil, minimeerides heitmeid ja taastades keskkonda.

Rohemajandus

Ringmajandus

kasulikke tähendusi

Rohelise majandusmudeli 3 definitsiooni:

vähese CO₂ heitega, ressursitõhus ja ühiskonda kaasav majandus (*ÜRO/UNEP 2008*);

majanduse kasv ja areng, mis samal ajal hoiab loodusväärtusi, loodusvarasid ja keskkonnateenuseid, millest sõltub meie heaolu (*OECD 2011*);

arenguvisioon, mille eesmärkideks on täita inimkonna vajadusi (toidu, transpordi, energia jne järele) jätkusuutlikult ja tasakaalustatult (*Euroopa Keskkonnaagentuur 2012*)

Ringne majandusmudel seab esikohale ressurside jätkusuutliku kasutuse vastandudes nn lineaarsele majandusmudelile, mis seisneb erinevate taastumatute toorressurside (maavarad, õhk, vesi hankimisel keskkonnast, ümbertöötamiseks tooteks ja pärast selle ärakasutamist äraviskamises (*Wikipedia*))

Megatrendid ja suunanäitajad

OECD: aastaks 2030 ületab sinimajandus 2-kordselt maismaal põhinevat majandust. *Trending:* tuleviku toit ja biotehnoloogia, vetikakasvatus, vesiviljelus, avamere tuulepargid, süsiniku sidumine, kestlik transport, sector-coupling nagu multifunktsionaalsed laevad piirivalve ja reostustõrje, AI ja digisensorid vesiviljeluses, reaalamajandus, kliimakoostõrje lahendused, julgeolek.

SwissCredit: institutsionaalsete investorite huvi sinimajanduse projektide vastu on kõrge. 2020 investeeriti USAs tuleviku toitu 930 mln USD.

Suunanäitajad: Norra, Holland, Iisrael, regionaalsed algatused (San Diego, Rhode Island, Cambridge Innovation Centre, Rotterdam PortXL)

Kohalik kontekst

Small is beautiful: mudelühiskond ja majandus, kus uudseid lahendusi katsetada, kontaktvõrgustik lihtne luua, julgelt „pöörased“ eksperimenteerijad, haridus võimalik kaasata

Probleem kui võimalus: Läänemere tervis kesine, sh haavatavus võõrliikidele. Kas probleemi saab keerata eeliseks (ümarmudil, rändkrabi kui proteiini ekspordiartikkel)?

Digieelised ja idude ökosüsteem: start-up kogukond eeldab eduks sinimajanduses tugevat „riistvara“ st ringsedisaini ja insenerilahendustega kokkuviiimist. Riigi andmekogud üsna suured st data tark kasutus võib olla meie varjatud potentsiaal (nt ELME)

Süsiniku reduktsionism ja rohepesu

Charles Eisenstein: keskkonna ja inimkonna kestmise taandamine süsiniku tonnidele on mitmes mõttes ohtlik. Mõistest ja arvust saab asi iseeneses, millega üksikul inimesel seos ning omanikutunne puudub. Elukeskkond on kompleksne põimsüsteem, milles osapooled ja tegevused omavahel seotud.

Jevonsi paradoks: kui tehnoloogia areng või valitsus(t)e poliitika suurendab ressursi kasutamise efektiivsust, siis selle ressursi tarbimise määr suureneva nõudluse tõttu tõuseb. Jevonsi paradoks on keskkonnaökonoomias üks tuntuim paradoks.

Goodharti seadus: kui mõõt saab eesmärgiks, siis lakkab see olemast hea mõõt. Elik – määrav on arenguvektorite õige suund ja osapoolte *fair play*.

1. Taust
- 2. Varasemad projektid ja koostöö**
3. Tulevased meetmed ja võimalused

Varasemad projektid: uuringud

KIK keskkonnaprogramm

Tallinna Bekkeri Sadama ja Meeruse Sadama naftareostuse varajase avastamise süsteemi piirkonna laiendamine ja poomide hankimine reostustõrjeplaani täitmiseks
Toetuse saaja: **OÜ Tallinna Bekkeri Sadam**
Projekti maksumus 27 144 €; **toetus 63 572 €**

Punavetika kasvatamise võimalikkuse ning kasvatamise mõju merekeskkonnale uurimine Väinameres
Toetuse saaja: **Vormsi Agar OÜ**
Projekti maksumus 64 290 €; **toetus 28 781 €**

Looduslikku päritolu lõhnahäiringu tuvastamise ja ennetussüsteemi **loomine** Tallinna lähel
Toetuse saaja: **OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus**
Projekti maksumus 36 436 €; **toetus 32 786 €**

Looduslikku päritolu lõhnahäiringu tuvastamise ja ennetussüsteemi **täiendamine** Tallinna lähel
Toetuse saaja: **OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus**
Projekti maksumus 34 205 €; **toetus 30 743 €**

Varasemad projektid: sadamad

KIK keskkonnaprogramm

- Väikesadamate **setetest puhastamine** (Haapsalu LV, maksumus 76 080 €; KIK **toetus 60 000 €**)
- **Akvatooriumi puhastamine** setetest (MTÜ Värssu Sadam, maksumus 4 680 €; KIK **toetus 4 212 €**)
- **Metoodika** väljatöötamine **laevateedele kuhjuvate rannasetete mahu ja kvaliteedi määramiseks** ning kasutamiseks randade taastamisel Pärnu sadama ja seda ümbritsevate randade näitel (Tallinna Ülikool, maksumus 92 226 €; KIK **toetus 69 114 €**)
- Bekkeri Sadama ja Meeruse Sadama **naftareostuse varajase avastamise süsteemi piirkonna laiendamine ja poomide hankimine reostustõrjeplaani täitmiseks** (OÜ Tallinna Bekkeri Sadam, maksumus 127 144 €; KIK **toetus 63 572 €**)

Varasemad projektid

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

Detailne **ressursiaudit**, mille tulemuseks on ressursside kasutuse probleemide ja kokkuhoiukohtade kaardistus ning potentsiaalsed lahendused.

Toetuse saaja: **Est-Agar AS**

Projekti maksumus 13 500 €; **toetus 6750 €**

Varasemad projektid

Kogueelarve: **1 661 825 EUR**

ERDF: **1 345 373 EUR**

Projekti partnerid: **316 452 EUR**

KIK: **37 089 EUR**

An aerial photograph showing a coastal town with a mix of residential buildings and green spaces, situated along a bay. The water is a deep blue, and there are some islands or peninsulas in the distance. The text is overlaid on the left side of the image.

CleanStormWater: Uute
sademevee
puhastuslahenduste
katsetamine ohtlike ainete
ja toksiinide Läänemerre
sissevoolu vähendamiseks

Varasemad projektid

Peapartner: **Viimsi Vallavalitsus**
Koguelarve: **1 957 843 EUR**
EL LIFE (60%): **1 011 654 EUR**
Omafinantseering: **274 616 EUR**
KIK: **306 587 EUR**

LIFE Urban Storm: säästlike ja
kliimamuutustele vastupidavate
linna sademeveesüsteemide
arendamine

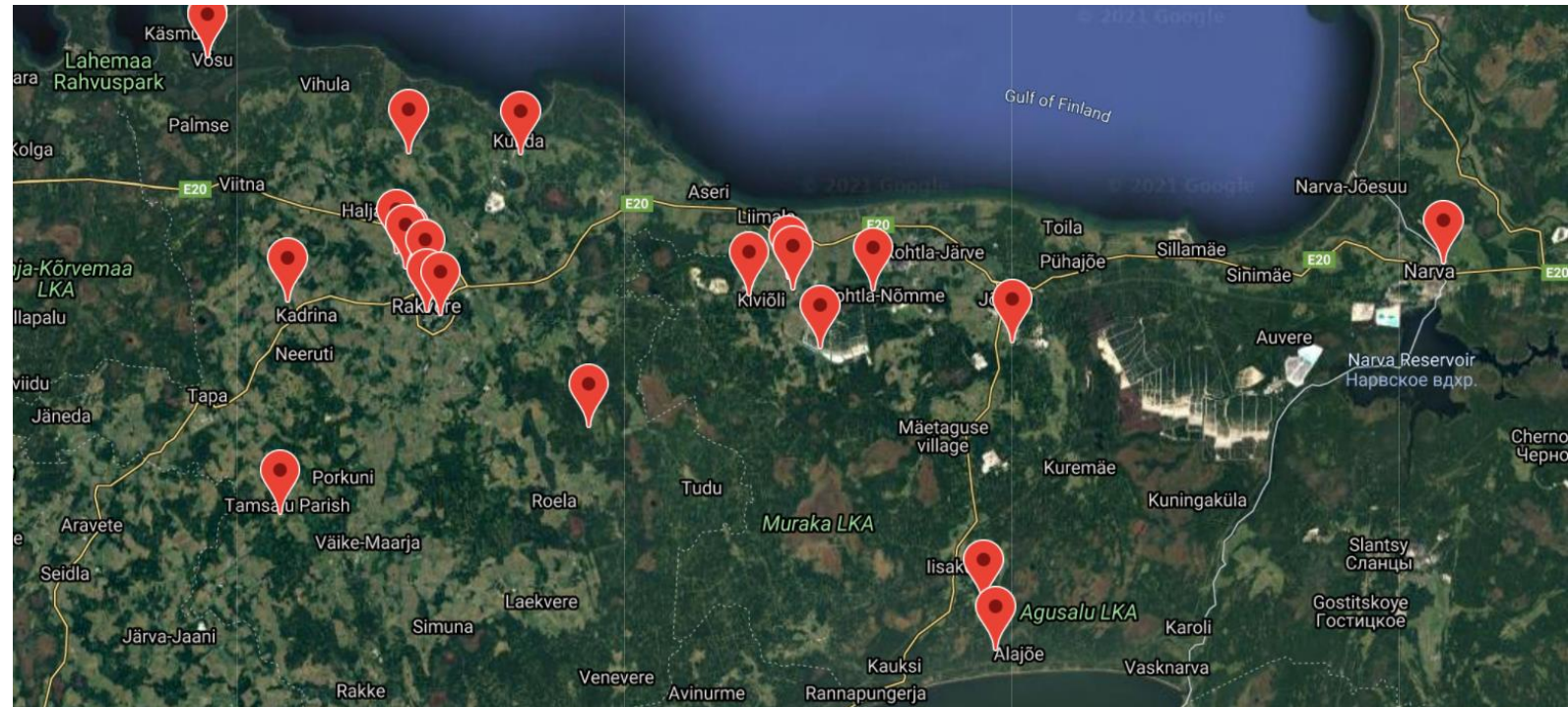

Ida-Eesti veemajanduskavas ja meetmeprogrammides Viru alamvesikonnale ettenähtud meetmete rakendamine ning uue veemajanduskava koostamise toetamine perioodiks. Alas 38 voolu-, 2 ranniku- ja 8 põhjaveekogumit. Suurprojekt, mis kestab 10 aastat.

Varasemad projektid

Peapartner: Keskkonnaministeerium
LIFE: 10 MLN EUR
EV ja KIK: 6.7 MLN EUR

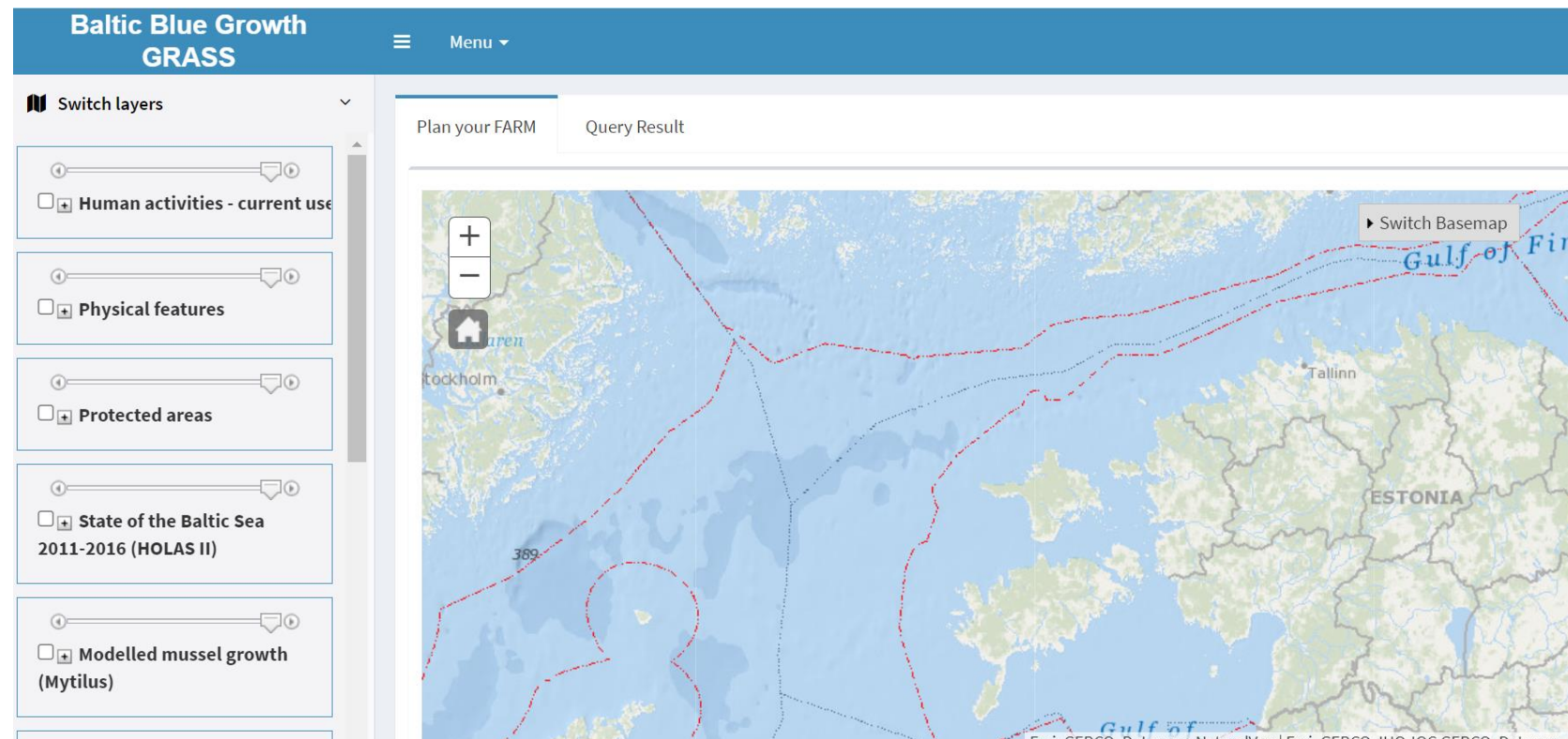

Asukoha jm andmete märkimise järel arvutab rakendus ja annab tagasiside, kui palju nt puhastataks merd farmi abil.

Varasemad head
näited:
teadus+äri

EUROPEAN UNION
EUROPEAN
REGIONAL
DEVELOPMENT
FUND

Homse hoidjad

INNOVATION FUND

Driving clean innovative technologies towards the market

Varasemad head
näited:
koostöö

Successful projects under the Innovation Fund as of July 2021*

Green: Small-scale projects invited for grant preparations (32 projects**)

Blue: projects proposed for project development assistance (15 projects**)

Biofuels and biorefineries	Other energy storage
Chemicals	Bio-electricity
CO ₂ transport and storage	Pulp and paper
Hydrogen	Refineries
Intra-day electricity storage	Renewable heating/cooling
Iron and steel	Solar energy
Non-ferrous metals	Wind energy
Glass, ceramics and construction material	

*Projects offered a grant under the first call for small-scale projects and project development assistance under the first call for large-scale projects.

**The number of symbols is higher than the number of projects, as some projects are implemented in multiple locations.

1. Taust
2. Varasemad projektid ja koostöö
- 3. Tulevased meetmed ja võimalused**

EL

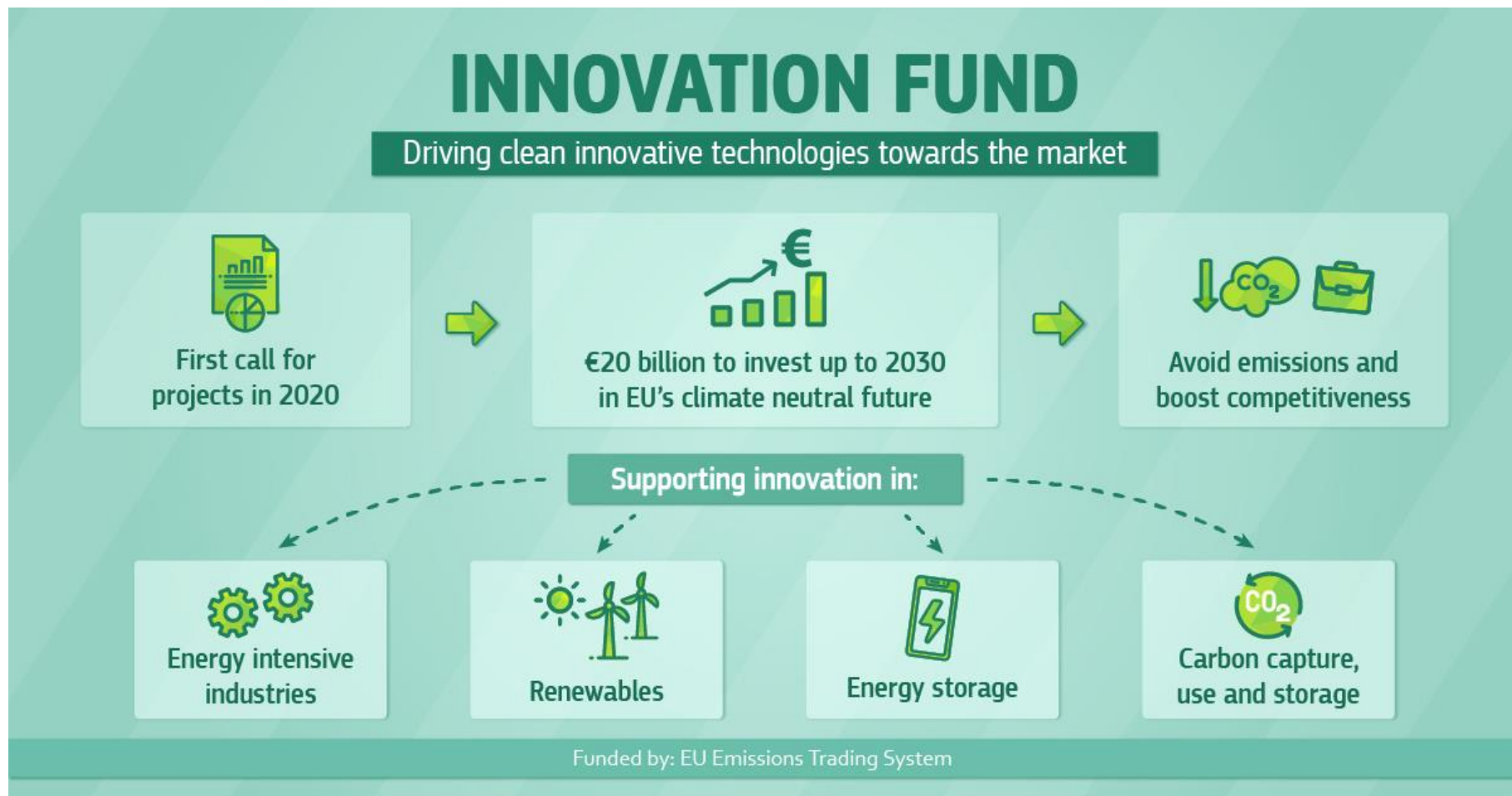
Innovatsioonifond

Suurprojektide 2. voor
oktoober 2021 – märts 2022
(alates 7.5 MLN EUR)

Väikeprojektide 2. voor märts
– august 2022

(kuni 7.5 MLN EUR)

OF ca 40%)

EL LIFE programm

Keskmine toetus:

1-3 mln EUR

OF: sõltub valdkonnast ja taotlejast,
ettevõtetele 50%

Valdkonnad taotlemise esitamise tähtajad

Loodus ja bioloogiline mitmekesisus - 30.11.2021

Ringmajandus ja elukvaliteet - 30. 11.2021

Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine -
30.11.2021

Puhtale energiale üleminek - 12. jaanuar 2022

Strateegilised integreeritud projektid - 19.10.2021

(eeltaotlusega voor)

Tehnilise abi projektid (LIFE nõustamine & PR) - 22.09.2021

Taaste- ja vastupidavusfond (RRF)
Ringmajandus ja ressursitõhusus
2022-24
23.2 MLN EUR

Uuenduslike ja ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt
Ressursitõhususe tõstmine tööstusettevõtetes, jäätmete ringlussevõtu projektid, uuenduslike ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt.

Taaste- ja vastupidavusfond (RRF)
Innovaatiliste rohetehnoloogiliste
klastrite käivitamine
2022-24
6 MLN EUR

Võimalikud fookusvaldkonnad:

- Energeetika
- Ringmajandus ja kohalik, sh teisene toore
- Looduspõhised lahendused
- Transport ja logistika
- Andmepõhised rohetehnoloogia rakendused
- Materjalide ja keemiatööstus
- Ehitus
- Kliimakoahanemise tehnoloogiad

Ühtekuuluvusfond 2021+
sadamate akvatooriumi kaitse
9.5 MLN EUR
2022

Ühtekuuluvusfond 2021+
ringmajandus
6 MLN EUR
2022

Ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtu, sh tööstussümbioosi ja toorme hankimisega seotud kahjude vähendamise toetamine ning vastavate erialaekspertide koolitus;

Keskkonnaprogramm voor 2022 1. kvartalis keskm 13.7 mln EUR/aastas

Alamprogrammid:

- Atmosfääriõhukaitse
- Keskkonnaharidus
- Looduskaitse
- Metsandus ja jahindus
- Ringmajandus
- Veemajandus
- Merendus
- ...